

Effecten op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden

26 juni 2017

In 2020 wordt een lerarentekort geraamd voor het primair onderwijs en tekortvakken in het voortgezet onderwijs. De instroom in de pabo neemt de laatste jaren af. Met dit onderzoek wil het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap achterhalen welke financiële maatregelen getroffen kunnen worden om de instroom te verbeteren en het lerarentekort terug te dringen. Daarnaast is onderzocht wat het huidige imago van het lerarenberoep is door het imago van het lerarenberoep te vergelijken met het geprefereerde beroep. Als laatste hebben respondenten een inschatting gemaakt van het start- en maximumsalaris van leraren. Aan dit onderzoek hebben 20.053 respondenten deelgenomen.

Door de vignettenmethode te gebruiken, zijn verschillende componenten van een financiële tegemoetkoming getest. Uit deze resultaten blijkt dat de overweging om leraar te worden van havisten en vwo'ers stijgt wanneer het collegegeld vergoed wordt, er een hoger startsalaris geboden wordt en wanneer het startsalaris in tien jaar stijgt met een factor 2.0. Mbo-4 studenten reageren positief op dezelfde voorwaarden. Daarnaast overwegen mbo-4 studenten vaker een lerarenopleiding wanneer er een maandelijkse toelage van €250 geboden wordt. Het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden aan de tegemoetkoming heeft een negatief effect op de overwegingsintentie. Een combinatie van het vergoeden van collegegeld, een maandelijkse tegemoetkoming, geen terugbetalingsvoorwaarden, een start-salaris van €2.500 en een salarisgroefactor van 2.0 leidt bij zowel havisten en vwo'ers als mbo-4 studenten tot de hoogste overwegingsintentie. Dit deelonderzoek laat zien dat respondenten gevoelig zijn voor financiële maatregelen en onder de juiste voorwaarden een lerarenopleiding zouden overwegen. Een opvallende uitkomst was dat de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten al steeg onder invloed van het minst interessante vignet. Dit houdt in dat de overwegingsintentie al positief beïnvloed wordt wanneer het collegegeld niet vergoed wordt, er geen maandelijkse toelage is, het startsalaris €2.000 bedraagt en de groefactor 1.5 is.

Uit het imago-onderzoek blijkt dat respondenten zonder de ambitie om leraar te worden een grote kloof ervaren tussen het geprefereerde beroep en het beroep van leraar op het gebied van carrière mogelijkheden en professionele ontwikkeling. Ook de uitdaging, financiële beloning en professionele werkomgeving scoren minder goed voor het lerarenberoep. Baanzekerheid voor het primair onderwijs en voortgezet onderwijs wordt laag ingeschat. Belangrijkste redenen die genoemd worden om niet te kiezen voor het beroep van leraar zijn carrièreperspectief en de eigen ervaring als leerling. Vwo'ers denken dat er te weinig intellectuele uitdaging is. Het startsalaris wordt door respondenten structureel te laag ingeschat, evenals het maximumsalaris van leraren in zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

Het eindrapport is op 26 juni 2017 als kamerstuk bij de kamerbrief over lerarentekort in het primair onderwijs aangeboden aan de Tweede Kamer: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/kamerstukken/2017/06/26/kamerbrief-over-lerarentekort-in-het-primair-onderwijs>)